

INTERVJU: Duško Marković, predsjednik Vlade Crne Gore

Crna Gora je povukla region ka Evropskoj uniji

Vesna Šofranac

„Crna Gora odavno nema dileme! Ona je nepovratno na trasi evropskih integracija i zapadnog sistema vrijednosti. Zato ne damo da nas iko svrstava u bilo kakve pakete. Naš stav je čvrst i nepromjenljiv: Ne može se istim aršinom mjeriti Crna Gora, koja je daleko odmakla u procesu evropskih integracija sa onim zemljama koje su tek na početku“ – kaže u intervjuu za božićni broj Dnevni novina predsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković. Premijer za naš list govori o aktuelnim ekonomskim i političkim pitanjima, naglašavajući da su i posljednji izbori u četiri crnogorske opštine pokazali da antidržavna politika nema utemeljenja među građanima i da ne nailazi na njihovo razumijevanje.

DNEVNE NOVINE: Šta očekujete od 2018. godine u smislu evropske perspektive Crne Gore i regiona Zapadnog Balkana u cjelini?

MARKOVIĆ: U ovoj godini, ulaskom u intenzivni proces zatvaranja pregovaračkih poglavlja kao finalnu fazu naših euointegracija, potvrdiće se vizija crnogorske vlasti iz 2006. godine da je članstvo u Evropskoj uniji najbolji odgovor na naše izazove. Tu svoju viziju smo jasno saopštili na referendumu i potvrdili usvajajući Deklaraciju o nezavisnosti. Dakle, ovo je još jedna pobjeda Crne Gore i potvrda ispravnosti naše vizije da je Crnoj Gori mjesto u porodici evropskih naroda i država.

Zbog toga mi djeluje čudno kad slušam i čitam one koji tek danas govore da je Zapadnom Balkanu mjesto u Evropskoj uniji i da nema stabilnosti Evropske unije bez Zapadnog Balkana. Mi smo to rekli i mi smo tim putem krenuli prije dvanaest godina. Sjećam se koliko je Crna Gora propatila zbog toga što je prva, još 2006. godine, vezala svoju sudbinu za Evropsku uniju.

DNEVNE NOVINE: Na šta konkretno mislite?

MARKOVIĆ: Na nas kao nosioce evropske politike i evropskih ideja u Crnoj Gori tada je i iznutra, ali i iz vana krenula neviđena kampanja i hajka. Govorili su da smo „izdajnici“, „kriminalci“, „plaćenici“, a da je Crna Gora „neodrživa država“. Htjeli su da nas pokolebaju i smjeste u neke druge saveze i političke projekte. Kažem i iz vana jer nas nijesu željeli ni neki u Evropi. A nijesu nam ni vjerovali. Mi smo natjerali Evropu da nam dâ priliku. Mi smo bili ti koji smo povukli ovaj region ka Evropi. Mi smo i rezultatom izbora 2016. godine sačuvali evropsku perspektivu regiona. Mi smo bili ti koji smo se i na unutrašnjem planu rvali sa otporima onih koji su usporavali proces isključivo iz ličnih interesa pokušavajući da i integracije i Vladu predstave nekredibilnim samo zato da bi sebi kreirali prostor za nove grantove.

Zbog svega toga danas, kada smo u finalu ovog procesa, ne prihvatamo inicijative koje bi da nas stave u istu ravan sa državama koje su iskazale evropsko opredjeljenje, ali su zadržale neke neraščišćene dileme u vezi sa tim. Crna Gora odavno nema dileme! Ona je nepovratno na trasi evropskih integracija i zapadnog sistema vrijednosti. Zato ne damo da nas iko svrstava u bilo kakve pakete. Naš stav je čvrst i nepromjenljiv: Ne može se istim aršinom mjeriti Crna Gora, koja je daleko odmakla u procesu sa onim zemljama koje su tek na početku! Želim jasno da kažem da i njima pripada evropska perspektiva i u tom smislu će Crna Gora kao prva naredna članica Unije biti solidarna u tom procesu i snažno će se zalagati za evropsku perspektivu svih država našeg regiona.

DNEVNE NOVINE: Članstvom u NATO-u, Crna Gora je napravila istorijsku prekretnicu. Da li se benefiti članstva već osjećaju? Gdje ih sve vidite u narednom periodu?

MARKOVIĆ: Vidljivo je sve intenzivnije interesovanje za Crnu Goru u inostranim investicionim krugovima jer se naša zemlja sada, kao članica NATO-a, doživljava kao sigurniji investicioni prostor nego što je to Crna Gora bila prije. Kao članica NATO-a naša zemlja je bezbjednija, sposobnija da se odupre svim današnjim bezbjednosnim prijetnjama. To je ono što je direktno donijelo članstvo u NATO-u, i to se naravno odražva i na investicionu klimu.

Crna Gora će, međutim, tek osjetiti u punoj mjeri benefite članstva u NATO-u. Važno je shvatiti da članstvo u NATO-u, kao ni članstvo u EU nije čarobni štapić koji će po nekakvom automatizmu donijeti odmah bolji život. Ne. To treba doživjeti prije svega kao bolju ili kao novu šansu i za poslovni svijet odnosno našu biznis zajednicu i za mlade ljude posebno, sada u početnoj fazi članstva za one koji rade u sektorima turizma, odbrane, ali i za našu nauku. Članstvo u NATO-u i izvjesno članstvo Crne Gore u EU treba doživjeti najprije kao priliku za poslovanje u drugačijem ambijentu, u potpuno uređenom prostoru velike konkurencije, ali i ogromnih mogućnosti.

DNEVNE NOVINE: U novogodišnjoj čestitki građanima Crne Gore poručili ste da je u godini za nama stvoren pouzdan oslonac da sa optimizmom dočekujemo 2018. godinu. Na čemu temeljite taj optimizam?

MARKOVIĆ: Optimistične ocjene zasnivam na odličnim ekonomskim rezultatima koje smo ostvarili u prošloj godini. Ovo su činjenice koje se vide golim okom, koje su dobile potvrdu najmeritornijih svjetskih finansijskih institucija i organizacija i koje su rezultirale našim boljim kreditnim rejtingom, napretkom na *Doing Business* listi itd.

Na ekonomskom planu. 2018. je godina u kojoj te rezultate hoćemo da potvrdimo. U tom smislu razvojne šanse vidimo prije svega u brojnim projektima u infrastrukturi, energetici, turizmu i poljoprivredi. Radeći na realizaciji tih projekata otvaraćemo nova radna mjesta i to posebno za mlade i obrazovane ljude, podizati našu ekonomiju i na taj način doprinosti sveukupnom razvoju Crne Gore.

Optimizam temeljim i na onome što vidim u svakodnevnim susretima sa građanima i sa poslovnom zajednicom. Jer, ova Vlada je zavrijedila povjerenje ne samo relevantnih međunarodnih partnera već i partnera u domaćoj poslovnoj zajednici i, naravno, povjerenje građana.

Novi optimizam koji svi osjećamo i koji prati uspjehe kao i povjerenje koje nam se ukazuje rezultati su naše politike i naše vizije.

DNEVNE NOVINE: Očekuju nas predsjednički izbori i lokalni izbori u više opština. Vidite li to kao šansu za dalje snaženje demokratije u Crnoj Gori ili će glasnije biti snage koje izbore vidjeti kao priliku za nove pokušaje destrukcije države i sistema?

MARKOVIĆ: Crnogorska politička scena je, kako sam to i ranije rekao, izašla iz faze jalovog formalnog bojkota parlamenta. Nedavni lokalni izbori u četiri opštine još jednom su potvrdili vodeću političku poziciju Demokratske partija socijalista i pokazali da većina građana prepoznaje našu politiku kao kredibilnu i ukazuje nam povjerenje. Sa druge strane pokazalo se da, uprkos do sada neviđenim pritiscima dijela opozicije na birače i na naše aktiviste na terenu, antidržavna politika nije utemeljena među građanima i ne nailazi na njihovo razumijevanje.

Međutim, bez obzira na to što su nedavni izbori dokazali da je opozicija svojim neodgovornim i destruktivnim odnosom prema parlamentu i prema obavezama samo izgubila, naivno bi bilo očekivati da ona odustane od dosadašnje politike. U nedostatku programa i ideja, u nedostatku rezultata i konačno u nedostatku kredibiliteta, a uz jasne pokazatelje uspjeha Crne Gore i na vanjskom i na unutrašnjem planu opozicija nastavlja autističnu politiku. Za sada nažalost, osim djelimičnog prekida bojkota parlamenta, nema naznaka sazrijevanja na tom planu. Zato očekujem nastavak djelovanja čiji će najprepoznatljiviji oblici biti plasiranje neistina i populističkih fraza, pokušaji fabrikovanja afera i izazivanja incidenata, negiranje, omalovažavanje i dovođenje u pitanje onoga što su nesporni uspjesi Vlade. Dakle, imaćemo ono što ste Vi u pitanju prepoznali kao nove pokušaje destrukcije političkog sistema.

DNEVNE NOVINE: Kažete da opozicija nastavlja autističnu politiku i da očekujete nastavak pokušaja destrukcije tokom predizborne kampanje. Kakav će biti odgovor građana?

MARKOVIĆ: Nemam sumnje da će građani i na to dati odgovor kakav su davali svih ovih godina i u daleko težim vremenima – zreo i odgovoran. U tom smislu svakako će izbori biti nova potvrda snaženja demokratije u Crnoj Gori. Da pojasnim: Imate medijsku scenu u kojoj gotovo da nema prostora za dobru vijest i afirmaciju rezultata. Nemate u opoziciji postulat da su izbori prilika za takmičenje, a ne za destrukciju, omalovažavanje države i njenu destabilizaciju. Ako uz sve to na kraju imate rezultat koji pokazuje zrelost i odgovornost građana – onda to svakako predstavlja snažnu potvrdu demokratije.

Uvjeren sam, dakle, da će sadržaj predizborne kampanje biti onakav kakav je bio i do sada, ali sam siguran da to neće imati ozbiljnih posljedica po državu i sistem.

BOKS 1

Nećemo dozvoliti kompromitaciju institucija

DNEVNE NOVINE: Vijeće za nacionalnu bezbjednost, čiji ste predsjednik, osudilo je pokušaj ugrožavanja autoriteta Suda i diskreditacije Specijalnog državnog tužilaštva u suđenju za pokušaj terorizma. Vaš komentar?

MARKOVIĆ: Bili smo u proteklom periodu svjedoci pokušaja diskreditacije više državnih institucija sa tezom da to nijesu institucije već navodno transmisije određenih centara moći. To samo na prvi pogled djeluje kao plasiranje političkih poruka. Ovdje je riječ o osmišljenom planu čiji je cilj destabilizacija države. Oni koji su u određenim sudskim postupcima nastoje da izbjegnu odgovornost tako što pokušavaju da kompromituju institucije i tako ih oslabe. Međutim, crnogorske institucije su potpuno kredibilne, odolijevaju izazovima i u tom smislu sam govorio i ponavljam: I Vlada i sve državne institucije biće snažno usmjerene ka očuvanju države i sistema.

BOKS 2

Bez promjene energetske politike

DNEVNE NOVINE: Krajem prošle godine Vlada je raskinula ugovor sa Česima o izgradnji Drugog bloka TE. Da li je to nagovještaj promjena u energetske politici ili je u pitanju samo nezadovoljstvo dosadašnjim investitorom i traženje novog?

MARKOVIĆ: Nema govora o promjeni temeljnih opredjeljenja naše energetske politike – a to je da valorizujemo naše velike energetske potencijale i time Crnu Goru učinimo energetske održivom. Na tom planu napravili smo snažne iskorake u kreiranju potrebnog ambijenta – sa jedne strane ozbiljnim strukturnim reformama, a sa druge prije svega gradnjom podmorskog energetskog kabla prema Italiji, koji je u završnoj fazi i čijim će završetkom naša zemlja postati važno energetske čvorište cijelog regiona.

Valorizacija energetske potencijala je veoma složen i dugotrajan proces u kojem se rezultati ne mogu očekivati preko noći. Pored toga, gradnja ključnog energetskog postrojenja u jednoj državi, a zamišljeni II blok TE Pljevlja to je trebalo da bude, iziskuje posebnu pažnju. Polazne pretpostavke u ovom konkretnom slučaju o kojem pitate bile su: Škoda Praha je kao prvrangirani ponuđač otpočela aktivnosti na realizaciji ugovora, ali zbog okolnosti koje nemaju veze sa Crnom Gorom nije uspjela da zadovolji jedan od naših uslova, a to je obezbjeđivanje finansiranja projekta. Kada smo procijenili da je prošlo dovoljno vremena koje je bilo ostavljeno češkom partneru, kada je bilo sasvim izvjesno da ponuđeno rješenje ne donosi prihvatljivu preraspodjelu rizika i benefita, Elektroprivreda je informisala resorno ministarstvo, a Vlada zauzela jasan stav odnosno donijela odluku kojom je data jasna instrukcija energetske

kompaniji da se od nje očekuje da hitno obezbijede stabilan izvor električne energije kroz ekološku rekonstrukciju postojećeg bloka TE u Pljevljima, a onda i kroz izgradnju alternative drugom bloku. Ovo podrazumijeva da već prilikom ekološke rekonstrukcije bude građanima Pljevljalja obezbijeđen pouzdan i ekološki prihvatljiv izvor toplotne energije.

Već sam ovih dana rekao da imamo interesovanje više veoma kredibilnih potencijalnih partnera za naš elektro-energetski sektor i da ćemo u toj oblasti uskoro donijeti važne odluke.

Dakle, formalizacija okončanja saradnje sa Škodom Praha bila je neophodni međukorak u konkretnom poslu. Ona ne mijenja naš temeljni pristup kada je riječ o valorizaciji naših energetske potencijala, bez koje nema željenog intenzivnog rasta naše ekonomije.